

Ан Тайлър - „Уроци по дишане“

Маги и Айра Моран трябваше да отидат на погребение в Диър Лик, Пенсилвания. Беше починал съпругът на приятелка на Маги от моминските години. Диър Лик се намираше на тесен провинциален път на около деветдесет мили северно от Балтимор, погребението беше насрочено за десет и половина сутринта в събота и според Айра това означаваше да тръгнат към осем. Заради това беше кисел. (Той не обичаше да става рано.) Освен това събота беше най-натовареният ден от седмицата за магазина и нямаше кой да го замести. На всичкото отгоре колата им беше на ремонт. Налагаше се да се оправят немалко неща по нея и можеха да я вземат най-рано в събота сутринта, след като сервизът отвореше в осем. Айра подхвърли, че може би е по-добре да не ходят, Маги обаче настоя, длъжни били. Със Серена били приятелки от цяла вечност. Или почти цяла вечност, от четиресет и две години, познаваха се още от първи клас, когато им преподаваше госпожица Кимел.

Възнамеряваха да станат в седем, обаче Маги явно беше объркала нещо при нагласянето на часовника и се успаха. Облякоха се набързо и претупаха закуската, задоволиха се с хладка вода от чешмата за кафето и със студено мляко за овесените ядки. След това Айра се отправи пеша към магазина, за да остави бележка за клиентите, а Маги отиде до сервиза. Беше облякла най-хубавата си рокля – на синьо-бели цветенца с буфан ръкав, – и строги черни обувки заради погребението. Те не бяха с много висок ток, ала въпреки това я позабавиха, тя беше свикнала с равни обувки. Освен това чорапогашникът ѝ се беше смъкнал почти до средата на бедрата и Маги вървеше с къси, неестествено ситни крачки като тантуреста навиваща се играчка, пусната по тротоара.

За щастие, сервизът беше само на няколко пресечки. (В тази част на града всичко беше смесено – магазинчета за рамки като тяхното, фотографски ателиета, салони за красота с по една козметичка, школи за автомобилни курсове и ортопедични клиники.) А и времето беше идеално – топъл, слънчев септемврийски ден със съвсем лек ветрец, колкото да охлади лицето. Маги потупа косата над челото си, за да не стърчи. Мушна чантичката под мишница. На ъгъла зави надясно и се озова пред тенекеджийница „Харбър“, олющените зелени врати на гаража вече бяха отворени, просторното като пещера хале миришеше силно на боя, която ѝ напомни за лак за нокти.

Беше приготвила чека, управителят каза, че ключовете са на таблото, и така за нула време беше готова да потегли. Колата беше паркирана в дъното, стар сивосин додж. Отдавна не беше изглеждал толкова добре. Бяха изправили задната броня, хлътналият капак беше сменен, изкривената тук-там ламарина беше изчукана, ръждивите петна по вратите бяха китосани. Айра беше прав: все пак нямаше нужда да си купуват нова кола. Маги се пхна вътре. Завъртя ключа и радиото се включи, станцията беше Радио Балтимор, вървеше предаване с водещ Мел Спрус. Не го смени. Нагласи седалката, която беше преместена назад от някой по-висок, и наклони огледалото. Мярна лицето си отсреща, кръгло и лъскаво, сините ѝ очи бяха леко присвити, все едно се притесняваше за нещо, а всъщност просто напрягаше очи в сумрака. Включи на скорост и плавно потегли, управителят се взираше намръщено в някакви формуляри пред вратата на кабинката си.

Днешният въпрос на Радио Балтимор беше: „На какво се дължи добрият брак?“. Някаква жена се обади и заяви, че най-важни са общите интереси. „Например и двамата да харесват едни и същи предавания по телевизията“ – обясни тя. Маги не даваше и пукната пара за предпоставките за добрия брак. (Беше омъжена от двацет и осем години.) Свали стъклото на прозореца и извика: „Чао!“, управителят вдигна поглед от бумагите. Тя мина край него, за разлика от друг път изглеждаше самоуверена, жена с червило, обувки на ток и с кола без вдлъбнатини по бронята.

От радиото се разнесе тихо гласче:

– Ами, аз ще се омъжвам отново... Първият път беше по любов... Истинска, неподправена любов... И не се получи. Другата събота се омъжвам заради сигурността.

Маги погледна радиото и промълви:

– Фиона?

Понечи да натисне спирачка, но вместо това уцели педала на газта и колата изскочи на улицата. Идващ отляво камион на „Пепси“ удари левия преден калник, единственото място по дюджа, на което досега му нямаше нищо.

Навремето, когато Маги играеше бейзбол с братята си, колкото и да я болеше, когато паднеше, тя твърдеше, че нищо й няма, защото иначе щяха да я извадят от играта. Стягаше се и тичаше, без да куцука, дори и да умираше от болка в коляното. Сега се присети за това, когато управителят изскочи навън и се развика: „Какво стана, дявол да го вземе? Добре ли сте?“. Без да го поглежда, Маги отвърна надменно: „Естествено. Защо?“, и потегли, преди шофьорът на камиона да слезе; и добре, че го направи, предвид как само я изгледа той. Откъм калника обаче се чуваше притеснително дрънчане като от влачена по чакъл тенекиена кутия и затова веднага, след като зави и двамата мъже – единият се почесваше по главата, а другият ръкомахаше възбудено – изчезнаха от огледалото, тя спря. От радиото вече не говореше Фиона. Жена с дрезгав глас сравняваше петимата си съпрузи. Маги изгаси мотора и излезе. Бързо установи какъв е проблемът. Калникът беше хлътнал навътре и опираше в гумата; чудно беше, че колелото изобщо може да се върти. Тя клекна до бордюра, сграбчи ръба на калника с две ръце и задърпа. (Спомни си как седяше във високата трева край игрището и отлепяше полепналия по разкърваденият си коляно крачол на джинсите.) В скута й се посипаха люспици сиво-синя боя. По тротоара зад гърба й мина някой, ала Маги се престори, че не го е забелязала, и дръпна отново. Този път калникът поддаде, не много, но достатъчно да освободи гумата и Маги се изправи, отупвайки длани. След това влезе в колата, обаче не потегли веднага, известно време просто си седя.

– Фиона...

Когато отново запали двигателя, по радиото звучеше реклама за банкови заеми и тя го изключи.

Айра я чакаше пред магазина, изглеждаше необичайно елегантен в синия си костюм, не приличаше на себе си. Над челото му падаше кичур остра черна коса с посребрени нишки. Над него ветрецьт полюшваше метална табела „Работилницата за рамки на Сам“. Рамки за картини. Паспарту. Професионално окачване на гоблени“. Сам беше бащата на Айра, който преди трийсет години се беше оттеглил от бизнеса заради „слабо сърце“. Маги винаги слагаше в кавички това „слабо сърце“. Нарочно обърна гръб на прозорците на апартамента на втория етаж, където Сам прекарваше празните си, осакатени и недоволни дни с двете сестри на Айра. Сигурно стоеше там и наблюдаваше. Тя паркира до бордюра и се премести на другата седалка.

Айра се приближи към колата, като внимателно я оглеждаше. Първоначално изражението му беше доволно и одобрително, но след като заобиколи отпред, той се спря рязко пред левия калник. Изпитото му смугло лице се издължи още повече. Очите му, които и без това бяха толкова присвити, че не се виждаше дали са черни, или просто тъмнокафяви, се превърнаха в озадачени, леко изкривени надолу цепки. Айра отвори вратата, седна и я изгледа тъжно.

– Случи се нещо... – поде Маги.

– От сервиза до тук?

– Чух Фиона по радиото.

– Това са пет преки! Не повече от пет-шест преки!

– Айра, Фиона ще се омъжва.

За нейно облекчение, той забрави за миг за колата.

Челото му се проясни. Погледна я и попита:

– Коя Фиона?

– Снаха ти, Айра. Колко Фиони познаваме? Майката на твоята внучка. Решила е да се омъжи отново в името на сигурността.

Айра премести седалката си назад и потегли. Ослушваше се, навярно очакваше гумата да стърже по калника. Маги обаче явно беше успяла да го поизправи.

- И къде го чу това? – попита той.
- По радиото, докато шофирах.
- И такива неща ли са започнали да съобщават по радиото?
- Тя се обади да каже.
- Струва ми се малко... нескромно, честно казано.
- Не, тя беше просто... Освен това каза, че Джеси е единственият, когото наистина е обичала.
- Казала го е по радиото?
- Такова беше предаването, Айра.
- Не мога да разбера защо напоследък всички са решили да изповядват най-съкровени чувства публично.
- Мислиш ли, че Джеси я е чул? – попита Маги. Току-що ѝ беше хрумнало.
- Джеси? Толкова рано? Ще е чудо, ако стане пред обяд.

Маги реши да не спори, макар да имаше основания.

В интерес на истината Джеси беше ранобуден и освен това в събота беше на работа. Айра просто искаше да подчертае колко мързелив е синът им. (Айра беше много по-строг към него от Маги. Не виждаше и половината от добрите му страни.) Тя се обърна напред и се загледа в магазините и къщите, край които минаваха, малкото хора с кучета. Това беше най-сушавото лято от незапомнени времена и тротоарите изглеждаха избелели и прашни. Въздухът висеше като тензук. Пред „Бакалия за сиромаси“ едно момче нежно бършеше гумите на колелото си с парцал.

– Излязла си на „Емпри Стрийт“ – обади се Айра.

– А?

– Там е сервизът.

– Да, на „Емпри Стрийт“.

– И си завила по „Даймлер“...

Пак се беше сетил за калника.

– Стана при излизането от сервиза – рече тя.

– Още там? Пред сервиза?

– Понечих да натисна спирачката, но вместо това натиснах газта.

– Как е възможно да натиснеш газта вместо спирачката?

– Чух Фиона по радиото и се сепнах.

– Човек изобщо не се замисля къде е спирачката, Маги. Караш от шестнайсетгодишна. Как е възможно да объркаш спирачката с педала на газта?

– Просто ги обърках, Айра. Стига вече. Стреснах се и ги обърках. Хайде да не говорим повече за това.

– Натискането на спирачката трябва да е като рефлекс.

– Ако толкова държиш, ще платя за ремонта от моята заплата.

Сега беше негов ред да прехапе език. Видя го как отваря уста да заговори, но в последния момент се отказа. (Заплатата ѝ беше смешна. Маги работеше като санитарка в старчески дом.)

Ако знаеха по-отрано, че ще пътуват, помисли си тя, можеше поне да изчисти колата. По таблото имаше стари отрязъци от талони за паркиране. В краката ѝ се въргаляха картонени чашки и салфетки. Под жабката висяха преплетени черни и червени кабелчета, ако случайно ги докоснеш, докато си кръстосваше краката, щеше да прекъсне радиото. Сигурно Айра ги беше зарязал така. Навсякъде където минеха, мъжете оставяха след себе си жички, кабели и изолирбанд. И може би дори не го осъзнаваха.

Вече бяха поели на север по „Белеър Роуд“. Пейзажът рязко се промени. Между детските площадки и гробищата изведнъж изникваха магазинчета и заведения – павилиони за алкохол, пицарии, сумрачни барове и кръчми, захлупени от гигантски сателитни чинии по покривите. След това отново детска площадка. Колите се увеличаваха с всеки изминал миг. Маги беше сигурна, че всички останали са весели и в празнично съботно настроение.

Задните седалки на повечето коли бяха пълни с деца. В този час започваха уроците по гимнастика и тренировките по бейзбол.

– Онзи ден – рече тя на Айра – забравих как се казваше, когато няколко души се уговорите да пътувате с една кола.

– Че за какво ти е притрябвало?

– Точно това ми е мисълта.

– А?

– Показва колко бързо лети времето, това имам предвид. Искях да обясня на един пациент, че дъщеря му няма да дойде на свиждане. Започнах с: „Днес тя трябва да...“, и думата ми избяга. Не можех да се сетя как се казва, че е обещала да закара детето и приятелите му някъде. А сякаш беше миналата седмица, когато Джеси имаше мач или тренировка по хокей, Дейзи ходеше на кръжок по готварство... По цяла събота обикалях насам-натам с колата!

– Като стана дума за това, в друга кола ли се удари? Или в стълб?

Маги бръкна в чантичката за очилата си.

– В камион.

– О, боже! Стана ли му нещо?

– Не обърнах внимание.

– Не си обърнала внимание?

– Не спрях да погледна.

Тя си сложи очилата и премига. Сега всичко изглеждаше някак си по-приглушено, по-елегантно.

– Маги, избягала си от мястото на катастрофата, така ли?

– Не беше катастрофа! Просто... дреболия. Постоянно се случват такива неща. Защо вдигаш такава олелия?

– Да видим дали съм разбрал правилно – рече Айра.

– Изскочила си от сервиза, ударила си камиона и си продължила. Така ли?

– Не, камионът удари мен.

– Но вината е била твоя.

– Е, да, вероятно е така, щом толкова държиш да лепнеш вината на някого.

– А след това просто си продължила.

– Точно така.

Мълчание. Мълчание, което не предвещаваше нищо добро.

– Беше голям, огромен камион на „Пепси“ – рече Маги. – Брониран танк едва ли не! Сигурна съм, че му няма и драскотина.

– Но не си спряла да провериш.

– Притеснявах се да не закъснея. Нали настояваше да тръгнем рано.

– Даваш ли си сметка, че в сервиза знаят името и адреса ти? Достатъчно е шофьорът само да ги попита и като се върнем, полицаите ще ни чакат пред вратата.

– Айра, престани! Не виждаш ли, че съм разтревожена? Тръгнали сме за погребението на съпруга на най-добрата, най-близката ми приятелка, един господ знае какво й е в момента на Серена, а ние сме още в Балтимор. На всичкото отгоре чух по радиото, че Фиона се омъжва, макар да е ясно като бял ден, че те все още се обичат с Джеси. Обичат се от самото начало и никога не са преставали, но просто не могат, как да се изразя, не могат да общуват един с друг. Освен това единствената ни внучка ще трябва изведнъж да свиква с нов баща. Имам чувството, че все повече се раздалечаваме! Всичките ми приятели и близки се отдалечават от мен както при разширяването на Вселената, нали? И никога повече няма да видим това дете! Даваш ли си сметка за това?